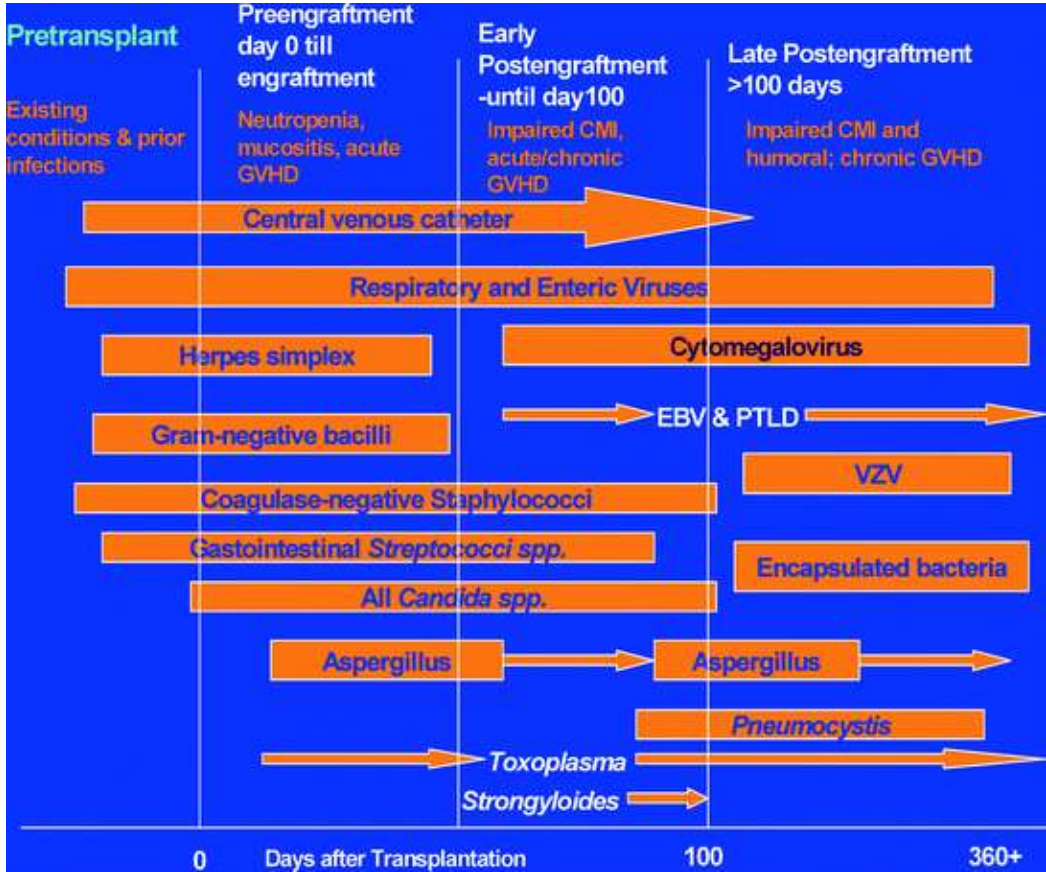
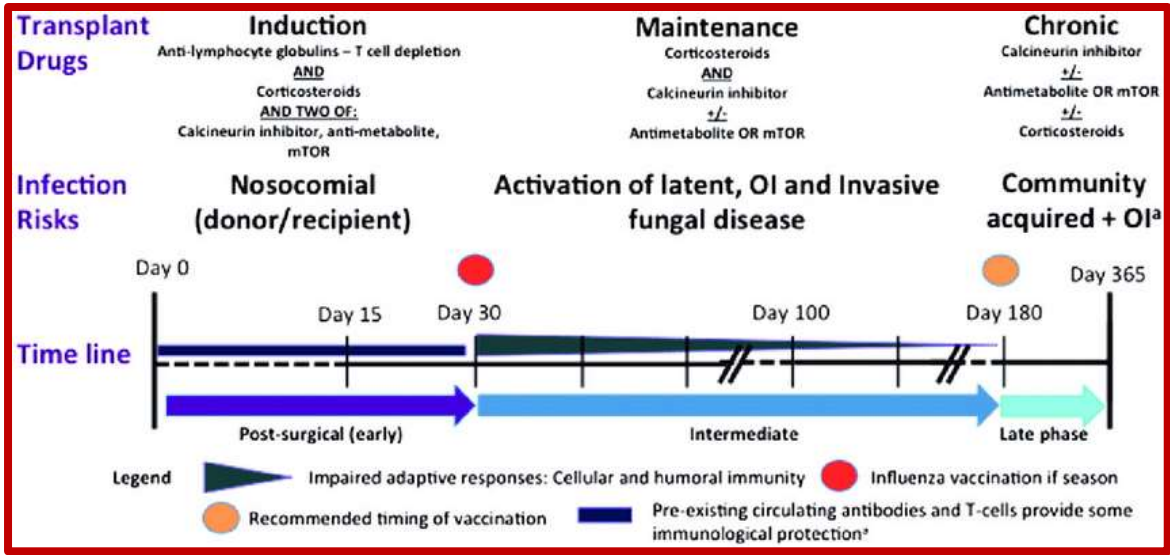

Nakil Alıcılarında Enfeksiyon Kontrolü: Günlük Yaşamda

Dr. Süheyla Kömür
Çukurova Üniversitesi
Enfeksiyon Hastalıkları ve
Klinik Mikrobiyoloji AD

Enfeksiyonların kaynağı zamanla hastaneden topluma doğru kayar

ENFEKSİYON RİSKİ

İlk bir yıl içinde morbidite ve mortalitenin en önemli nedenidir

Toplum Kökenli Enfeksiyonlar

- İlk bir yılda morbidite ve mortaliteyi artırır.
- Ev-İş-Sosyal yaşam arasında kopukluk

Klinik İzlem

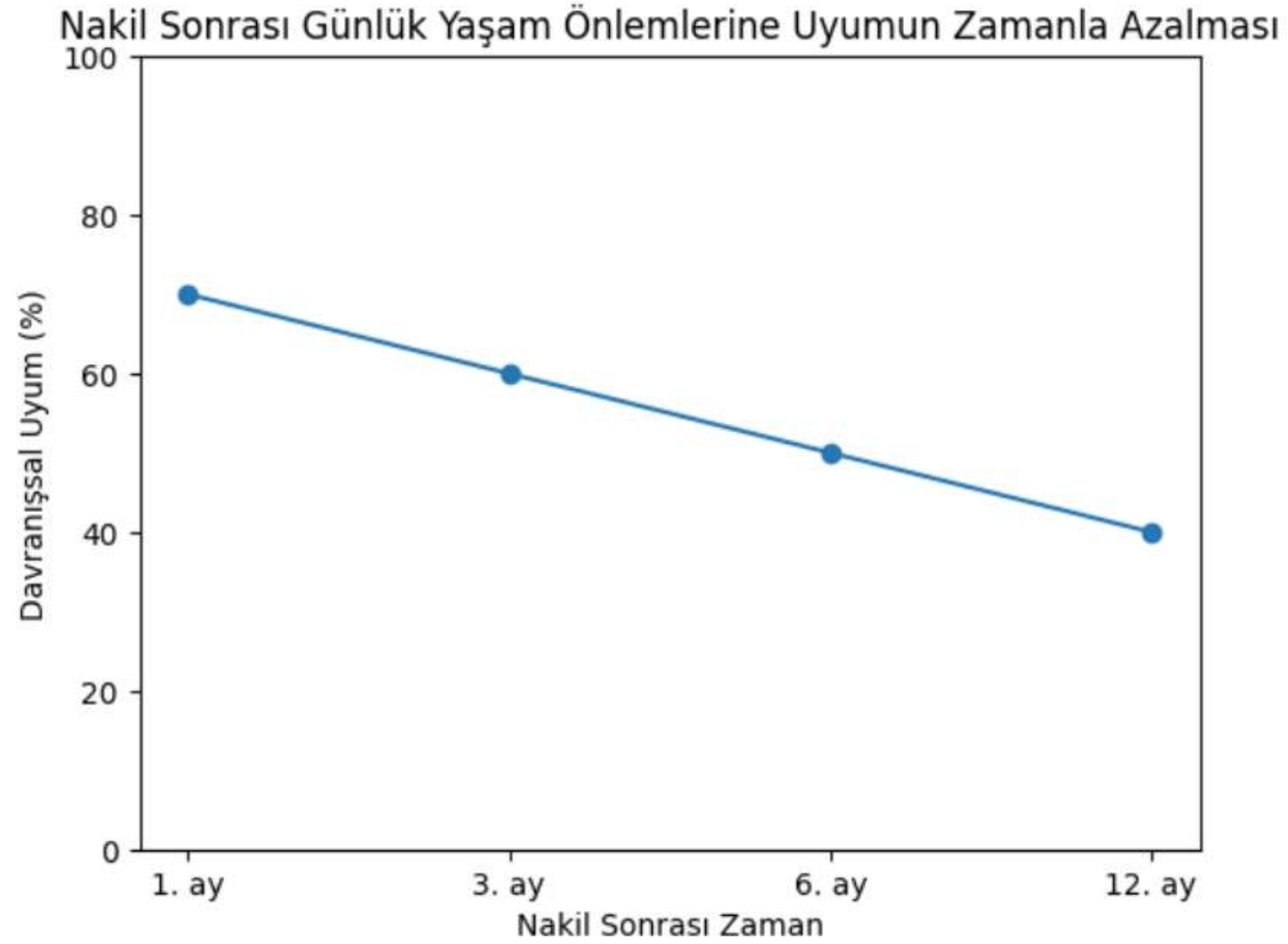
- İdeal koşullar tanımıyor
- Kanıta dayalı öneriler sunar
- Gerçek yaşam koşullar kılavuzlardan çok farklı!

EV - İŞ - SOSYAL YAŞAM ARASINDAKİ KOPUKLUK

KILAVUZLARDA YAZANI HASTANIN GERÇEK YAŞAMINA NASIL İNDİRGERİZ?

Conceptual illustration based on behavioral adherence trends reported in transplant recipients. McGillicuddy et al., Am J Transplant 2013; AST IDCOP 2019.

Nakil sonrası

Dönem	Baskın Etken	Günlük Yaşam İlişkisi
0–1 ay	Nozokomiyal	Ev ortamına adaptasyon
1–6 ay	Fırsatçı enfeksiyon	Sosyal izolasyon
>6 ay	Toplum kökenli	Normalleşme

Rubin RH, Clin Infect Dis 2001

Nakil Alıcısında Enfeksiyon Riski: Günlük Yaşam Perspektifi

- Risk belirleyiciler:
 - İmmünsüpresyon düzeyi (indüksiyon, rejeksiyon tedavisi)
 - Nakil tipi (solid organ / HKHN)
 - Zaman faktörü (0–1 ay, 1–6 ay, >6 ay)
- Günlük yaşamla ilişkisi:
 - Kalabalık ortamlar
 - Hijyen alışkanlıkları
 - Beslenme
 - Evcil hayvanlar
 - Seyahat

Nakil Alıcısında Enfeksiyon Riski: Günlük Yaşam Perspektifi

- Risk belirleyiciler:
 - İmmünsüpresyon düzeyi (indüksiyon, rejeksiyon)
 - Nakil tipi (solid organ / HKHN)
 - Zaman faktörü (0–1 ay, 1–6 ay, >6 ay)
- Günlük yaşamla ilişkisi:
 - Kalabalık ortamlar
 - Hijyen alışkanlıkları
 - Beslenme
 - Evcil hayvanlar
 - Seyahat

El Hijyeni: Bilinen Ama Uygulanmayan

- Ev içi el hijyeni uyumu <%50
- Kritik zamanlar:
 - Yemek hazırlama
 - Tuvalet
 - Dış ortamdan dönüş
- Alkol bazlı antiseptik:
 - Görünür kir yoksa yeterli

WHO Hand Hygiene Guidelines

Boyce & Pittet, MMWR 2002

McGillicuddy et al., AJT 2013

Cilt Bütünlüğü ve Enfeksiyon

- Dermatit, fissür → giriş kapısı
- Sık el antiseptiği kullanımına bağlı dermatit
- Nemlendirici önerisi = enfeksiyon önleme

Gıda Güvenliği – En Kritik Alanlardan Biri

Riskli Gıdalar

- Çiğ / az pişmiş:
 - Et
 - Yumurta
 - Deniz ürünleri
- Pastörize olmayan süt ürünleri
- Açık büfe

Hedef Patojenler

- *Listeria monocytogenes*
- *Salmonella spp.*
- *Campylobacter*

Silva et al., Transpl Infect Dis 2020

Ev İçi Gıda Hijyeni

- Ayrı kesme tahtası
- Artan yemeklerin saklanması
- Buzdolabı temizliđi
- Hane halkı uyumu şart

AST ID Community of Practice, 2019

Nötropenik diyet

- **Enfeksiyon oranlarını anlamlı olarak azaltmamakta**
- Mortalite üzerinde **koruyucu etki gösterilememiş**
- Standart gıda güvenliği önlemleri ile ND arasında:
 - Febril nötropeni açısından **fark yok**
 - Bakteriyemi oranlarında **anlamlı fark saptanmamış**
 - Beslenme alımını azaltmış
 - Hasta memnuniyetini düşürebilmekte

Systematic Review

A Neutropenic Diet in Haemato-Oncological Patients Receiving High-Dose Therapy and Hematopoietic Stem Cell Transplantation: A Systematic Review

Luise Jahns ^{1,2,*}, Jutta Hübner ² , Christina Mensger ² and Viktoria Mathies ²

¹ Institute of Agricultural and Nutritional Sciences, Martin Luther University, 06120 Halle, Germany

² Department of Hematology and Internal Oncology, University Hospital Jena, 07747 Jena, Germany; jutta.huebner@med.uni-jena.de (J.H.); christina.mensger@med.uni-jena.de (C.M.); viktoriamathies@med.uni-jena.de (V.M.)

* Correspondence: luise.jahns@student.uni-halle.de

Nötropenik diyet

- Enfeksiyonların ana kaynağı:
 - Gıdadan çok **endojen flora ve kateterler**
- ND'nin katı uygulanması:
 - Kalori alımını azaltabilir
 - Yaşam kalitesini düşürebilir
- **Kısıtlılıklar:**
- Çalışmalar arası heterojenite
- ND tanımının standart olmaması
- Örneklem sayılarının sınırlı olması

Systematic Review

A Neutropenic Diet in Haemato-Oncological Patients Receiving High-Dose Therapy and Hematopoietic Stem Cell Transplantation: A Systematic Review

Luise Jahns ^{1,2,*}, Jutta Hübner ², Christina Mensger ² and Viktoria Mathies ²

¹ Institute of Agricultural and Nutritional Sciences, Martin Luther University, 06120 Halle, Germany

² Department of Hematology and Internal Oncology, University Hospital Jena, 07747 Jena, Germany; jutta.huebner@med.uni-jena.de (J.H.); christina.mensger@med.uni-jena.de (C.M.); viktoriamathies@med.uni-jena.de (V.M.)

* Correspondence: luise.jahns@student.uni-halle.de

Sonuç:

- Mevcut kanıtlar:
 - **Nötropenik diyetin rutin kullanımını desteklememekte**
- Güvenli gıda hazırlama ve hijyen önlemleri:
 - Daha rasyonel ve sürdürülebilir bir yaklaşım
- **Klinik Öneri:**
- Katı ND yerine:
 - **Pastörize ürünler**
 - **İyi pişirilmiş gıdalar**
 - **Gıda hijyeni eğitimi**
- Güncel rehberler (IDSA, AST):
 - Standart güvenli diyet yaklaşımını önermektedir

Solunum Yolu Enfeksiyonları

- Toplum kökenli viral enfeksiyonlar:
 - Influenza
 - RSV
 - SARS-CoV-2
- İlk 6 ay yüksek risk
- Solunum hijyeni

 Danziger-Isakov et al., Clin Transplant 2019

Sosyal Yaşam ve Maske Kullanımı

- Kalabalık ortamlar
- Maske:
 - Kılavuzlarda öneriliyor
 - Uzun dönem uyum düşük

 CDC – Immunocompromised Host Guidance

GRİP VE KORONAVİRÜS VARYANTLARINA KARŞI ETKİLİ ÖNLEMLER

1-| Akutite

- Orta yaşı üstüne 65 yaş üstü, kronik hastalığı olanlar, gebeler ve sağlık çalışanları için zorunlu.
- Hızlı ve kolay olarak ayarlanabilir, temizlenmesi de ağır hastalıklara karşı etkili bir önlemdir.

2-| Hastahane, Evde İzolasyon

- En 2-4 saat süreyle kullanılabilir.
- Hastahane ve evde izolasyon için kullanılması zorunludur.

3-| Kalabalık ve Kalabalık Ortamlarda Maske

- Tıbbi ziyaret, iş, eğitim, alışveriş ve toplu taşıma gibi alanlarda kullanılmalıdır.
- Maske kullanırken gözlerinizi gözlemlenmelidir.

4-| Hastahane ve Evde İzolasyon

- Hastahane ve evde izolasyon için kullanılması zorunludur.
- Hastahane ve evde izolasyon için kullanılması zorunludur.

5-| Risk Grubunda Üstün Testler

- 65 yaş üstü kronik hastalığı olanlar, gebeler, yavaş yavaş veya bulaşıcı hastalıklara karşı duyarlıdır.
- Yüksek riskli hastaların ve diğer riskli hastaların hastahane ve evde izolasyonu için kullanılması zorunludur.

Ev Ziyaretleri ve Çocuk Teması

- Okul çağındaki çocuklar = viral rezervuar
- Aktif enfeksiyonu olan ziyaretçilerden kaçınma

 Kotton et al., AJT 2013

Evcil Hayvanlar

- Kedi:
 - *Toxoplasma*
 - *Bartonella*
- Kuş:
 - *Cryptococcus spp*

📖 Stosor et al., Clin Infect Dis 2015

Bahçe, Toprak ve Küf Teması

- *Nocardia spp*
- *Aspergillus spp*
- ...

Eldiven + maske önerisi

 EBMT Handbook, 2023

Seyahat ve Tatil

- Gelişmekte olan ülkeler:
 - Gıda
 - Su
 - Vektörler
- Seyahat öncesi konsültasyon önerilir

 CDC Yellow Book – Transplant Recipients

Günlük yaşamda enfeksiyon kontrolü

- **Taburculuk öncesi eğitim** ile başlar
 - Hastaya özel (tıbbi, sosyo-ekonomik, sosyo-kültürel duruma göre)
- Günlük yaşam riskleri hafife alınmamalı
- Hane halkı eğitimi kritik

-Taburculuk sonrası tedaviler anlatılmalı

-Aşılar

Etkili Eğitim Modelleri

- Kısa, tekrar eden mesajlar
- Görsel materyaller
- Hemşire liderliğinde izlem
- Dijital hatırlatıcılar
- Kontrol...

 McGillicuddy et al., AJT 2013

Enfeksiyon işaretleri

- 38 °C'nin üzerindeki ateş,
- Aksırma, öksürme, ses kısıklığı,
- İdrar yaparken yanma, sık sık idrara çıkma,
- Genital bölgede yara, akıntı, koku, kanama,
- Deride döküntü, kabarıklık, kırmızılık, morarma,
- Ağız içinde yara, renk değişikliği, diş eti sorunları,
- Makatta ağrı, kanama, deriden kabarık lezyon,
- Baş dönmesi ve ağrısı,
- Gelişebilecek diğer sorunlar... (göğüs ağrısı, nefes darlığı vb.)

